ଭାରତ ସଂଘ ସରକାର

ବନାମ

ବିଜନ ଘୋଷ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଅଗଷ୍ଟ 4, 1997

[ସୁଜାତା ଭି. ମନୋହର ଏବଂ ଜି. ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ସମ୍ମାନ:

ଭାରତ ରତ୍ନ ସମ୍ମାନ - ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା 1 - ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସଚିବ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା Pres./55 -ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନରୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ 23.1.1992 ରେ ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତି - ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କୁ ମରଣୋତ୍ତର ଭାରତ ରତ୍ନ ପ୍ରଦାନ କରିବା - ନେତାଜୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଭାରତ ରତ୍ନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା, ନାକଚ କରିବା, ବାତିଲ କରିବା ଏବଂ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା - ଜନସାଧାରଣ ଏବଂ ନେତାଜୀଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ଭାବନାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସରକାର ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିନଥିଲେ - ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା, ଭାରତ ରତ୍ନ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ଭାରତର ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରଖାଯାଇଥିବା ରେଜିଷ୍ଟରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବେଶ କରାଯିବା ଉଚିତ - ଯେହେତୁ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ପୁରସ୍କାର ରଦ୍ଦ କିମ୍ବା ବାତିଲ ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ- ଯେହେତୁ ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଆଉ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ମାମଲା ବନ୍ଦ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତିକୁ ବାତିଲ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ (ସି) ସଂଖ୍ୟା 628/1994 ।

ସି.ଓ. ସଂଖ୍ୟା 6720/1993ରେ କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 6.12.93 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଅଲତାଫ ଅହମ୍ମଦ, ବି. ପାର୍ଥସାରଥୀ, ହେମନ୍ତ ଶର୍ମା ଏବଂ ପି. ପରମେଶ୍ୱରନ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଶ୍ରୀ ସରଳା ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ଏଫ୍.ଏସ୍. ନରିମାନ୍, ଏମ୍.ଏନ୍. କୃଷ୍ଣମଣି, ରୁଦ୍ର ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଜୀ, ସୁଭାଷ ଶର୍ମା ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଭି.ପି. ସାଇନି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନମାନ ରହିଛି, ତାହା ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନରୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ 1992 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 23 ତାରିଖରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା ଏକ ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି । ଏହାର ପ୍ରଭାବ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

> "ଶ୍ରୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କୁ ମରଣୋତ୍ତର ଭାରତ ରତ୍ନ ପ୍ରଦାନ କରି ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଖୁସି ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ।"

ଏହି ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପଢ଼ିବା ପରେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଭାବନା ଆହତ ହୋଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାୟର କରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ ଯେ, 22 ଜାନୁଆରୀ, 1992 ତାରିଖରେ ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କୁ ମରଣୋତ୍ତର ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା 'ଭାରତ ରତ୍ନ'କୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ନାକଚ, ବାତିଲ ଏବଂ ରଦ୍ଦ କରାଯାଉ ଏବଂ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିସମୂହ, ଅନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମୂହକୁ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ କିମ୍ବା ଚିହ୍ନ କିମ୍ବା ପ୍ରତୀକ ପ୍ରଦାନ ନକରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ 'ଭାରତ ରତ୍ନ' କିମ୍ବା ଏହାର ସନ୍ଦର୍ଭ ଥିବା କୌଣସି ଯୋଗାଯୋଗ ଗ୍ରହଣ, ସଂରକ୍ଷଣ, ପ୍ରଦର୍ଶନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଲେଖାଯାଇଛି । ଆବେଦନକାରୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା 1 ଏବଂ 2 ନେତାଜୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ କମିଟି 1956 ଏବଂ ନେତାଜୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆୟୋଗ 1970 ର ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ଫଳାଫଳ ବ୍ୟତିରେକ ନଥି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ସୂଚନା ଆଧାରରେ 18 ଅଗଷ୍ଟ, 1945 ଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ଠିକଣା ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଘୋଷଣା କରନ୍ତୁ, ଏବଂ ଜୀବିତ ଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଠାବ କରି ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ମାନ ଏବଂ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସହିତ ଭାରତକୁ ଆଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏପରି ଠିକଣା ବିଷୟରେ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ, ଏବଂ ଯଦି ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ, ତେବେ ଅଗଷ୍ଟ 18, 1945 ଠାରୁ ତାଙ୍କର ରହଣି ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୃତ୍ୟୁ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାର୍ଥିବ ଅବଶେଷର ସ୍ଥାନ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ । ଏହି ପ୍ରତିକାର ସହିତ ଜଡିତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଛି ।

ଆବେଦନକାରୀ ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ 'ମରଣୋତ୍ତର' ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ଉପରେ କଡା ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତ ସରକାର ଅଗଷ୍ଟ 18, 1945 ରେ ତାଇୱାନରେ ଏକ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କଥିତ ରିପୋର୍ଟକୁ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିନାହାଁନ୍ତି । ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରିପୋର୍ଟ ଭାରତ ସରକାର ଗ୍ରହଣ ନକରି, ତାଙ୍କୁ 'ମରଣୋତ୍ତର' ବର୍ଣ୍ଣନା ସହିତ କୌଣସି ଉପାଧି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନେତାଜୀ ତଦନ୍ତ କମିଟି 1956 ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ବିବୃତ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି ଯାହା ସେତେବେଳେ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି କମିଟିର ରିପୋର୍ଟ ତଥା ତଦନ୍ତ ଆୟୋଗ ଅଧିନିୟମ 1952 ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ ନେତାଜୀ ତଦନ୍ତ ଆୟୋଗ 1970 ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ବିସ୍ତୃତ ବିବୃତ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକ ତଦନ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏପରି ତଦନ୍ତ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ପୁରସ୍କାର ମରଣୋତ୍ତର ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଅନୁଚିତ ।

ଆବେଦନକାରୀ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କୁ ଭାରତ ରତ୍ନ ପ୍ରଦାନ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଏକ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଛନ୍ତି । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଏ ଯେ ଏକ ପୁରସ୍କାର କିମ୍ବା ଉପାଧିର ନିଜସ୍ୱ ସୀମା ଅଛି । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଯେକୌଣସି ପୁରସ୍କାର କିମ୍ବା ଉପାଧି ଅପେକ୍ଷା ଉଚ୍ଚତର ଏବଂ ମହାନ ହୋଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏପରି ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ଭାବରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରିବା ଏକ "ଅବହେଳା" କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯାଏ ଯେଉଁମାନେ ପୂର୍ବରୁ ଏପରି ଉପାଧି ପାଇସାରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଯେଉଁମାନେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏପରି ଉପାଧି ପାଇପାରନ୍ତି ।

ଏପରି ଲାଗୁଛି ଯେ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଘୋଷଣାରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଅସନ୍ତୋଷ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏପରି ଏକ ପୁରସ୍କାର ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଗଣମାଧ୍ୟମ ଯୋଗାଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଜନସାଧାରଣ ଏବଂ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ଭାବନାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଭାରତ ସରକାର ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିନଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଦାୟର ହୋଇଥିବା ସେମାନଙ୍କ ସତ୍ୟପାଠରେ ସେମାନେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ମାମଲାକୁ ବନ୍ଦ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ମୂଳ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସତ୍ୟପାଠରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏହି ବିବୃତିରେ ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ପୁରସ୍କାର/ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଆମେ ମୂଳ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ କେତେକ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ଓକିଲମାନଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ । ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ, ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଶ୍ରୀ ଅଲତାଫ ଅହମ୍ମଦ, ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସଚିବଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଜାନୁଆରୀ 8, 1955ରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରତି ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତ ରତ୍ନ, ପଦ୍ମ ବିଭୂଷଣ, ପଦ୍ମ ଭୂଷଣ ଏବଂ ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ପୁରସ୍କାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି । ଏହା, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ନିମ୍ନମତେ ସ୍ଥିର କରିଥାଏ:-

"1. ଏହି ସମ୍ମାନ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ହସ୍ତାକ୍ଷର ଏବଂ ମୋହର ଥିବା ଏକ ସନଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

....

8. ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏହି ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ, ସେମାନଙ୍କ ନାମ ଭାରତର ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଏହିପରି ସମସ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଏକ ପଞ୍ଜିକା ରଖାଯିବ ।

....

10. ରାଷ୍ଟ୍ରପତି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭୂଷିତ ସମ୍ମାନକୁ ବାତିଲ ଏବଂ ରଦ୍ଦ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଏହା ପରେ ତାଙ୍କ ନାମ ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ହଟାଇ ଦିଆଯିବ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଉପାଧି ଏବଂ ସନଦ ସମର୍ପଣ କରିବା କରିବାକୁ ପଡିବ । କିନ୍ତୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଉପାଧି ଏବଂ ସନଦକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ଏବଂ ବାତିଲ ଏବଂ ରଦ୍ଦ ଆଦେଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ହେବେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାତିଲ କିମ୍ବା ପୁନରୁଦ୍ଧାର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଭାରତର ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ ।"

ଭାରତ ରତ୍ନ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ଭାରତର ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ରଖାଯାଇଥିବା ଏହିପରି ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନଥିରେ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ପ୍ରବେଶ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଖଣ୍ଡ 10, ଯାହା ପୁରସ୍କାର ବାତିଲ କିମ୍ବା ରଦ୍ଦ କରିବା ସହ ଜଡ଼ିତ, ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ହଟାଇବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାତିଲ କରିବାର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମଧ୍ୟ ଭାରତର ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସୂଚିତ କରାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରଥମେ ଭାରତର ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମ ପ୍ରକାଶ କରି ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନାମ ନଥିରେ ପ୍ରବେଶ କରି ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, କେବଳ ଏକ ଘୋଷଣା ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଜାରି

କରାଯାଇଥିଲା । ଜନସାଧାରଣ ଏବଂ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଭାବନାକୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇ ଭାରତ ସରକାର ଏହି ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଆଗକୁ ବଢ଼ିନଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଏହି ନାମ ଭାରତର ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇନଥିଲା, କିମ୍ବା ଏହା ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପଞ୍ଜିକାରେ ପ୍ରବେଶ କରିନଥିଲା, କିମ୍ବା ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ହସ୍ତାକ୍ଷର ଏବଂ ମୋହର ଥିବା ଏକ ସନଦ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଉପାଧି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଭାରତ ସଂଘ ତରଫରୁ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ସତ୍ୟପାଠରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କୁ ଭାରତ ରତ୍ନ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଆଉ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା ବୋଲି ଏହି ମାମଲା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଯେହେତୁ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରକୃତରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଖଣ୍ଡ 10 ଅନୁଯାୟୀ ପୁରସ୍କାର ବାତିଲ କିମ୍ବା ରଦ୍ଦ ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ, ଭାରତ ରତ୍ନ ପୁରସ୍କାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀକୁ ଦେଖିଲେ ଭାରତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିବା ସ୍ଥିତି ସଠିକ୍ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥାରେ ଏତେ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ ଭାବନାକୁ ଏବଂ ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଯାହା ଭାରତ ସଂଘକୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା ତାହାକୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇ, ପ୍ରକୃତରେ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଆମକୁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଭିତରକୁ ଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେ 'ମରଣୋତ୍ତର' ଶବ୍ଦଟି ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ କିମ୍ବା ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଶ୍ନ ଯେ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ 18 ଅଗଷ୍ଟ, 1945 ରେ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ କିମ୍ବା ତା'ପରେ କୌଣସି ସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଉପସଂହାର ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି କି? ଏହା ଏକ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଯାହା ଉପରେ ଅତୀତ ଭଳି ଭବିଷ୍ୟତରେ ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମତ ରହିବ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ରକୃତ ବିବାଦ ପ୍ରେସ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ସହିତ ଜଡିତ । ଯେହେତୁ ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଆଉ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ବନ୍ଦ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଛି, ଆମେ ଘୋଷଣା କରୁଛୁ ଯେ ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ବାତିଲ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହି ଘୋଷଣା ସହିତ ଆଉ କିଛି ବଞ୍ଚି ନାହିଁ ଏବଂ କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିବା କିମ୍ବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାୟର ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଆବେଦନ ଗୁଡିକର ଫଇସଲା ହୋଇଛି ।

ଆର୍.ପି. ଆବେଦନ ଏବଂ ଟି.ସି. ର ଫଇସଲା ହେଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।